

-
2. Берг, П. (1978). Поселення окремої країни: Біорегіональна антологія Північної Каліфорнії. Сан-Франциско: Планета Барабан.
3. Davidson, S. (2007). The Troubled Marriage of Deep Ecology and Bioregionalism. *Environmental Values*, 16, 313-332. DOI: <https://doi.org/10.3197/096327107X228373>
4. Децентралізація. Офіційний сайт. Вилучено з: <http://decentralization.gov.ua>
5. Подобівський В. Історико-географічна зумовленість виникнення сучасних поселень Кременецького району Тернопільської області. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: географія*, 2010. №1, С. 452-455.
6. Tsaryk, L., Yankovs'ka, L., Tsaryk, P., Novyts'ka, S. & Kuzyk, I. (2020). Geoeological problems of decentralization (on Ternopol region materials). *Journal of Geology, Geography and Geoeology*, 29(1), 196-205. DOI: <https://doi.org/10.15421/112018>

ЯНКОВСЬКА Л.В., к.геог.н., доцент

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У МАГІСТРІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ»

Науково-виробнича практика у магістрів ОП «Екологія» спрямована на здобуття професійного досвіду та формування готовності випускників до самостійної трудової діяльності. Метою практики є узагальнення і вдосконалення отриманих знань, розвиток практичних умінь та навичок, а також збір і опрацювання матеріалів для написання магістерських робіт та оформлення їх результатів.

Дана практика передбачена обсягом 9,0 кредитів (270 год) і проводиться з відривом від теоретичних занять на базах практики

— підприємствах, організаціях чи установах, що мають достатній виробничий, науковий або технічний потенціал для забезпечення сучасних вимог до підготовки фахівців рівня магістра та створити умови для подальшого професійного розвитку і кар'єрного зростання студентів. Вибір баз практики здійснюється з урахуванням наукових інтересів здобувачів освіти, тематики їхніх магістерських досліджень та перспектив майбутнього працевлаштування.

Між університетом і базами практики укладаються угоди. Студенти, погоджуючи з кафедрою, яка відповідає за організацію практики, можуть самостійно обирати місце її проходження та пропонувати його для оформлення відповідної угоди. Базами практик можуть бути Управління екології та природних ресурсів, Державна екологічна інспекція, Управління ЖКГ, благоустрою та екології, Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, Регіональний офіс водних ресурсів, промислові, аграрні підприємства, природні заповідники, національні природні парки тощо.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, на якій студенти ознайомлюються з програмою та основними завданнями практики.

Зміст практики поділяється на три модулі. Перший модуль є підготовчим етапом, який охоплює проведення інструктажу з техніки безпеки та визначення конкретних напрямів досліджень відповідно до мети практики. На цьому етапі відбувається вибір об'єкта для проведення практики. Також передбачено загальне ознайомлення з об'єктом практики на основі літературних, статистичних і картографічних джерел. Завершальним етапом підготовчого модуля є складання та затвердження індивідуального плану проходження практики, який підписується керівником магістерської роботи.

Другий змістовий модуль (виробничий етап) реалізується безпосередньо на робочому місці і спрямований на практичне застосування теоретичних знань, набуття студентами

професійних навичок. Цей етап передбачає ознайомлення зі структурою підприємства, установи чи організації, з основними напрямками їхньої діяльності. Важливим аспектом роботи є виконання наукового дослідження. Основна увага приділяється формуванню бази даних за темою магістерської роботи та опрацюванню їх відповідно до індивідуального плану (у тому числі, виконання експериментальної, аналітичної частин роботи, моделювання результатів дослідження).

Заключний (звітний) етап науково-виробничої практики передбачає підготовку та захист звіту за результатами проведених досліджень. Використовуються наступні засоби демонстрування результатів навчання: індивідуальний план; письмовий звіт; щоденник практики; характеристика з місця проходження практики; презентаційні матеріали відповідно до змісту письмового звіту.

Отже, науково-виробнича практика відрізняється від традиційної виробничої тим, що акцент робиться на проведенні наукових досліджень та залученні магістрантів до наукової діяльності. Це не лише надає можливість набуття практичних умінь, але й сприяє розвитку дослідницького потенціалу, що відіграє важливу роль у становленні майбутньої наукової або професійної кар'єри.

Література:

1. Павличенко А.В., Риженко С.А. Науково-виробнича практика. Методичні рекомендації. НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2019. 27 с.

2. Науково-виробнича практика. Методичні вказівки до проходження практики та оформлення звіту студентами ступеню вищої освіти «Магістр» спеціальності 201 «Агрономія» / уклад. В.С. Хахула, М.Б. Грабовський, О.С. Городецький, М.В. Лозінський, І.Д. Примаєв. Біла Церква, БНАУ, 2020. 20 с.

3. Науково-виробнича практика. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів освітньої програми

«Екологія» другого (магістерського) рівня освіти. / уклад. Л. В. Янковська. Тернопіль: ТНПУ, 2024. 18 с.

4. Новицька С., Янковська Л. Формування ставлення особистості до навколишнього середовища як основа організації екологічної освіти. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль: Вектор, 2020. С. 358-364.

5. Янковська, Л. В. З досвіду організації педагогічної практики студентів-екологів ТНПУ ім. В. Гнатюка. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у ТНПУ ім. В. Гнатюка, 7-8 травня 2019 р. Тернопіль, 2019. С. 11-34.

ЯНКОВСЬКА Л.В., к.геог.н., доцент

НОВИЦЬКА С.Р., к.геог.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Для територіальних громад доволі гостро стоїть проблема утилізації відходів, яка уже давно потребує свого вирішення, зокрема питання перевантаження наявних полігонів твердих побутових відходів (ТПВ), їх негативний вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунт, біоту, здоров'я людей; порушення правил проектування та експлуатації діючих та утворення стихійних звалищ.

Також 13 грудня 2023 року вступив в силу Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України «Про затвердження Методики роздільного збирання